

Vraag en antwoord WP Westenwind Dalfsen

Nieuwegein, 21 mei 2009

Kenmerk : V068292aaB2.hw

Project : Ontwikkeling Windpark Westenwind
Dalfsen

Betreft : Vraag en antwoord WP

Inleiding

Op 15, 16 en 22 april zijn informatieavonden gehouden om de omwonenden van het toekomstige windpark Westenwind Dalfsen te informeren over de uitgevoerde onderzoeken en de te volgen procedure. Alle omwonenden binnen een straal van 750 m om het toekomstige windpark in de gemeenten Dalfsen en Zwolle zijn uitgenodigd.

Op deze avonden zijn de vragen geïventariseerd. In deze notitie vindt u de vragen en antwoorden verdeeld naar de volgende onderwerpen terug.

1. Project
2. Geluid
3. Slagschaduw
4. Natuur
5. Gezondheid
6. Windpark Zwolle
7. Procedure
8. Exploitatie
9. Overige

1. Project

1.1 Welk type windturbine wordt er geplaatst?

De vier windturbines betreffen turbines van het type Enercon E82. Dit type heeft drie rotorbladen. De windturbines van Enercon hebben een direct aangedreven generator, waardoor er geen tandwielkast aanwezig is. Een Enercon is te herkennen aan de gondel die de vorm heeft van een ei. Deze is nodig om de grote generator te herbergen. De windturbines in Staphorst zijn ook van het type Enercon.

Het maximale vermogen van de turbine is 3 MW. De windturbines worden uitgevoerd in een neutrale kleur (wit/ grijs) en de voet van de mast krijgt een van donkergroen naar lichtgroen verlopende kleurschakering.

1.2 *Wat zijn de afmetingen van de windturbines?*

De windturbines type Enercon E82 hebben een ashoogte van 85 m en een rotordiameter van 82 m. De tiphoogte van de windturbine is circa 126 m.

1.3 *Wat is de afstand tussen de verschillende windturbines?*

De vier windturbines staan op een afstand van 413 m van elkaar.

1.4 *Wat is de planning? Wanneer worden de windturbines geplaatst?*

De planning is om de windturbines begin 2010 te realiseren. Zie voor de planning van de procedure, die aan de realisatie van de windturbines vooraf gaat, onder het kopje procedure.

1.5 *Zijn de wegen blijvend?*

Elke windturbine is bereikbaar via een toegangsweg. De windturbine op locatie 1 wordt ontsloten via de Nieuwendijk, windturbine 2 via de Spijkerbroekweg, windturbine 3 via de Zwartjeslandweg en windturbine 4 via de Stellingweg. Deze wegen zullen na de realisatie blijven bestaan om een goede bereikbaarheid (voor onder meer het onderhoud) te behouden.

1.6 *Hoe wordt de stroom afgevoerd? Waar wordt aangesloten op het net?*

Het elektriciteitstransport tussen de turbines zal via een kabeltracé ondergronds plaatsvinden. De stroom wordt naar het dichtstbijzijnde hoofdstation in de buurt afgevoerd. Vanaf daar gaat de stroom naar het netwerkbedrijf Enexis en vervolgens naar het leveringsbedrijf Essent.

1.7 *Hoe zal de aansluiting lopen? Dwars door het land?*

De elektriciteitskabels naar de windturbines zullen langs de kavelgrenzen geplaatst worden en niet dwars door het land.

1.8 *Hoeveel dragen de vier windturbines bij aan de energievoorziening?*

Een windturbine van 3 MW kan afhankelijk van de locatie per jaar wel 6.000.000 tot 7.500.000 kWh elektriciteit opleveren. De elektriciteitsopbrengst hangt ook af van de grootte en van de hoeveelheid wind. Vanaf windkracht 2 (dat is 3 meter per seconde), begint de turbine te draaien. Windkracht 6 (windsnelheid tot 13 meter per seconde) levert het maximale vermogen van de turbine. De vier turbines tezamen zullen ongeveer tussen 24.000.000 en 30.000.000 kWh elektriciteit produceren. In vergelijking: een huishouden verbruikt jaarlijks gemiddeld 3.500 kWh.

1.9 *Hoeveel woningen behoren bij de inrichting van de windturbines?*

Er zijn drie woningen die bij de inrichting van de windturbines zullen gaan behoren. Het gaat om de woningen aan de Staartkampsweg 2 en 3 en de woning aan de Koedijk 16.

2. Geluid

2.1 *Wat als er in de toekomst meer oostenwind is door klimaatveranderingen? Is daar rekening mee gehouden?*

In Nederland is de windrichting overwegend (zuid)westelijk. Door verschillende instanties zijn onderzoeken uitgevoerd naar klimaatverandering. Zo ook door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) die klimaatscenario's heeft geschetst.

Hierin heeft het KNMI geschetst in welke mate de klimaatverandering in Nederland kan leiden tot hogere temperaturen, heviger neerslag en zeespiegelstijging in 2050.

Gesteld wordt dat in Nederland temperatuur en neerslag nauw samen hangen met de windrichting. Onduidelijk is nog of de luchtstromingen en dus de windrichting boven West-Europa door het versterkte broeikaseffect gaan veranderen.

Door deskundigen wordt tevens aangegeven dat er meer zuidwestenwind in de winter, meer zuidoostenwind in de zomer, en meer zuidenwind in voor- en najaar is.

Er kan dus niet stellig geconcludeerd worden dat er in de toekomst sprake zal zijn van een toename in oostenwind. Bovendien vinden klimaatveranderingen over langere termijn plaats. De komende (20) jaren zal de overheersende windrichting (zuid)west zijn. Er wordt geen rekening gehouden met een verandering hierin tijdens de periode van het in werking zijn van de windturbines.

2.2 *Hoe zit het met de nieuwe geluidnorm?*

Huidige windturbines worden beoordeeld op basis van de dB(A) norm en de windgewogennormcurve (WNC) uit het Activiteitenbesluit. Deze norm zal vervangen worden door de Europese norm L_{den} , welke inmiddels ook voor industrielawaai wordt gebruikt. Het is nog niet openbaar gemaakt hoe hoog de grenswaarde voor windturbinegeluid zal zijn. De verwachting is dat de geluidruimte voor windturbines ongeveer gelijk blijft.

Zolang de nieuwe grenswaarde nog niet bekend is kan er ook nog niet gezegd worden of de windturbines aan het nieuwe geluidbeleid voldoen of niet.

2.3 *Er wordt aangegeven dat het toerental van de windturbines lager afgesteld zal worden. Wie doet dat?*

Het lager afstellen van het toerental van de windturbines gebeurt door een technicus van Enercon bij de installatie van de windturbines.

2.4 *In hoeverre mogen belanghebbenden zichzelf blootstellen aan hinder?*

Bij beoordeling van de geluidsniveaus gaat het om de geluidsniveaus op de gevels van woningen van derden.

De bij de inrichting behorende woningen (bedrijfswoningen van belanghebbenden) zijn niet onderhevig aan een wettelijke normstelling ten aanzien van geluidhinder.

3. Slagschaduw

3.1 *Hoe werkt de stilstandsregeling van de windturbines?*

Om de hinderduur te beperken worden twee van de drie turbines voorzien van een automatische stilstandsregeling die de rotor stopt als er slagschaduw optreedt bij een aantal woningen. In de turbinebesturing worden hiervoor blokken van dagen en tijden met potentiële schaduw geprogrammeerd. De totale stilstandsduur kan met een zonnescijnsensor beperkt worden. Bij de berekening van de verwachte stilstand is daar rekening mee gehouden.

Door het treffen van deze maatregelen wordt bij alle woningen van derden voldaan aan de norm voor de maximale duur van slagschaduwhinder.

3.2 *Waarom is de flikkerfrequentie van dit type windturbines laag?*

Bekend is dat flikkerfrequenties tussen 2,5 en 14 Hz als erg storend worden ervaren en schadelijk kunnen zijn. Deze zeer hinderlijke flikkerfrequenties komen niet voor bij het type Enercon E-82. Dit heeft te maken met de uiterlijke kenmerken van de turbine en de turbinebladen: de windturbine, type Enercon E-82, heeft drie rotorbladen en het toerental van de rotor is continu variabel tussen circa 5 en 20 tpm. Het flikkeren komt vooral voor bij turbines bestaande uit twee rotorbladen en bij (zeer) hoge toerentallen. Daarnaast zijn de betreffende windturbines voorzien van niet-reflecterende en lichtabsorberende materialen/ coatinglagen, waardoor er ook geen sprake is van lichtreflectie.

4. Natuur

4.1 *Wat is het effect van het windpark op de trek van ganzen en zwanen?*

Bureau Waardenburg heeft voor beoogd windpark een natuuronderzoek uitgevoerd. Hieruit komt naar voren dat in het plangebied en in de directe omgeving zich zelden noemenswaardige aantallen op land foeragerende zwanen en ganzen bevinden. En voor watervogels zijn geen potentieel geschikte rustgebieden aanwezig in de directe omgeving van het plangebied.

De ligging van de spoorweg en de hoogspanningsleiding als obstakel tussen de rustgebieden (voornamelijk Zwarte Water en Vecht) en het plangebied, maken het aannemelijk dat het plangebied slechts in lage mate gebruikt wordt door foeragerende watervogels. Naar verwachting wordt het plangebied bij slaaptrek van en naar de slaapplekken niet structureel gepasseerd.

Het aantal dagelijkse vliegbewegingen van onder meer ganzen, zwanen en eenden van en naar slaapplekken is naar verwachting zeer gering. Hoewel deze vliegbewegingen deels in het donker kunnen plaatsvinden, zijn de aanvaringsrisico's wegens de lage aantallen verwaarloosbaar klein. Ganzen hebben in het bijzonder een laag aanvaringsrisico. Dit blijkt uit de zeer kleine aantallen die als aanvaringslachtoffer worden gevonden.

De vogeltrek over de locatie maakt onderdeel uit van de breedfronttrek over Nederland. De ligging in Nederland is zodanig dat geconcentreerde trekbewegingen niet te verwachten zijn. Voor trekvogels zijn daarom geen aantallen slachtoffers van betekenis bij de beoogde turbineopstelling te verwachten.

De rust/slaapplaatsen en foerageergebieden van bijvoorbeeld ganzen liggen voornamelijk ten zuidwesten van de planlocatie. Dit betekent dat er geen sprake is van een barrièrewerking als gevolg van de geplande windturbines. Bovendien is de geplande opstelling van vier windturbines van een te beperkte lengte om van barrièrewerking te kunnen spreken. Vogels kunnen eenvoudig om de turbineopstelling heen vliegen. Daarnaast is het beoogde windpark op korte afstand van en evenwijdig gelegen aan de spoorlijn en hoogspanningsleiding waar reeds een versturende werking van uitgaat.

5. Gezondheid

5.1 *Hoe is gezondheid meegenomen?*

De windturbineopstelling dient te voldoen aan alle wettelijke eisen onder andere op het gebied van geluid, schaduwwerking en externe veiligheid. Door te voldoen aan de diverse normstellingen wordt wettelijk gezien rekening gehouden met de effecten van de windturbines.

Van den Berg e.a. hebben een onderzoek uitgevoerd naar de invloed van windturbines op de beleving en gezondheid van omwonenden.¹ Uit dit onderzoek komt onder andere naar voren dat verstoring van de slaap kan optreden bij geluidniveaus vanaf 45 dB(A). In het Activiteitenbesluit is vastgelegd dat het geluidniveau van windturbines in de nacht niet hoger dan 40 dB(A) mag zijn. Er wordt tevens aangegeven dat andere van geluid bekende effecten op gezondheid (verhoogde bloeddruk, ischemische hartziekten, gehoorverlies) bij windturbines op grond van toelaatbare geluidniveaus niet te verwachten zijn.

De GGD IJsselland heeft in een mail aan onder andere de gemeente Dalfsen aangegeven hoe zij tegen te problematiek rondom plaatsing van windturbines aankijken. Zij geven de volgende samenvatting.

Uit het onderzoek van de heer G.P. van den Berg blijkt dat bij de berekeningen van de geluidhinder door de rijksoverheid onvoldoende rekening is gehouden met de effecten van de reële atmosfeer op het geluidniveau..

Het ministerie van VROM is bekend met deze onderzoeksresultaten. Onduidelijk is of en hoe het ministerie dit in de wet- en regelgeving gaat wijzigen. Dit zal in ieder geval niet voor 2010 plaatsvinden. Voor de GGD is dit zeker reden om gemeenten te adviseren om met de onderzoeksresultaten van de heer Van den Berg rekening te houden door bij het bepalen van afstandsnormen altijd aan de veilige kant te gaan zitten.

¹

Van den Berg, F., E. Pedersen, J. Bouma, R. Bakker, *Project WINDFARMperception, Visof ual and acoustic impact of wind turbine farms on resident.*, Final report, t Groningen, UMCG en Universiteit Göteborg, 2008

In de geluidprognose is rekening gehouden met alle mogelijke effecten die van invloed kunnen zijn op geluid, dus ook met de effecten van de bovengenoemde reële atmosfeer, oftewel windscheringseffecten.

5.2 *Hoe zit het met laagfrequent geluid (i.v.m. gezondheid)?*

Door laagfrequent geluid worden geen belangrijke gezondheidskundige problemen verwacht. Resonantie en modulatie van geluid lijken door burgers/omwonenden vaak verward te worden met de term “laagfrequent geluid”. Het betreffen echter geluidfluctuaties in normaal hoorbaar geluid. Dit kan als hinderlijk worden ervaren.

6. Windpark Zwolle

6.1 *Is het effect van beide windparken meegenomen?*

De effecten van beide windparken gezamenlijk worden meegenomen in een milieueffectrapport (MER). Strikt gezien is er geen sprake van een m.e.r.- (beoordelings)plicht aangezien het bij beide windparken afzonderlijk gaat om een totaal vermogen van minder dan 15 megawatt (elektrisch) of minder dan tien molens en omdat de twee inrichtingen geen functionele, technische of organisatorische binding hebben. De gemeenten Dalfsen en Zwolle hebben echter besloten wel een Plan-m.e.r.-procedure te doorlopen daar beide opstellingen/inrichtingen ruimtelijk gezien als één windpark ervaren kunnen worden. Het milieueffectrapport zal tezamen met het bestemmingsplan ter inzage gaan.

7. Procedure

7.1 *Wat gaat er verder gebeuren?*

Om de windturbines mogelijk te maken moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Vervolgens kunnen de benodigde vergunningen worden verleend. De bestemmingsplanprocedure ziet er als volgt uit:

- 1) Opstellen bestemmingsplan waarin het windpark mogelijk wordt gemaakt.
- 2) In augustus zal het bestemmingsplan behandeld worden door het college van B&W.
- 3) Het besluit van B&W wordt gepubliceerd en het voorontwerpbestemmingsplan gaat in augustus vier weken ter inzage, dan zal er ook een infoavond gehouden worden.
- 4) De inspraakreacties worden verwerkt en in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen. Vervolgens neemt het college hier weer een besluit over.
- 5) Het ontwerpbestemmingsplan gaat zes weken ter inzage en een ieder kan zienswijzen indienen.
- 6) De zienswijzen worden verwerkt en het bestemmingsplan wordt door de gemeenteraad vastgesteld.
- 7) Het vastgestelde bestemmingsplan gaat weer zes weken ter inzage en dan kan er beroep ingediend worden bij de Raad van State (door diegenen die reeds zienswijzen hebben ingediend).

7.2 *Hoe wordt bekend gemaakt dat het bestemmingsplan ter inzage ligt?*

In de Peperbus en op internet (gemeentesite). De genodigden van de infoavond zullen ook persoonlijk bericht krijgen waar en wanneer de stukken in te zien zijn.

7.3 *Waar ligt het bestemmingsplan ter inzage?*

Op verschillende locaties en op internet zal het bestemmingsplan in te zien zijn.

7.4 *Wanneer kan er ingesproken worden/bezwaar gemaakt worden?*

- 1) Tijdens de vier weken dat het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage ligt kunnen er inspraakreacties ingediend worden.
- 2) Tijdens de zes weken dat het ontwerpbestemmingsplan ter inzage ligt kunnen er zienswijzen op het plan ingediend worden.
- 3) Na bekendmaking van het door de gemeenteraad vastgestelde plan is het mogelijk binnen zes weken in beroep te gaan bij de Raad van State.
Let op dat bezwaar binnen de gestelde termijnen wordt ingediend! Als er een bezwaar na het sluiten van de ter inzage termijn wordt ingediend, wordt deze niet meer meegenomen in de behandeling.

8. Exploitatie

8.1 *Wat is de investering per windturbine?*

Ongeveer € 2 miljoen.

8.2 *Hoe ziet de financiering eruit?*

Middels een lening bij een financiële instelling.

8.3 *Hoe zit het met de subsidie?*

De subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) is voor iedereen die duurzame elektriciteit of gas gaat produceren. Onder duurzame energie wordt energie verstaan die is opgewekt uit natuurlijke bronnen als wind, zon en hout. Op 6 april 2009 is de nieuwe ronde SDE 2009 van start gegaan. Tot en met 30 oktober 2009 kunnen aanvragen ingediend worden.

Het basisbedrag voor de categorie Wind op Land 2009 is 11,8 eurocent per kilowattuur (kWh) uitgaande van 1.760 vollasturen per jaar. Vorig jaar was dat nog 11,0 eurocent. De verhoging is vooral een gevolg van de gestegen kosten voor windturbines. In totaal kan in 2009 voor 830 megawatt (MW) aan vermogen worden gesubsidieerd.

8.4 *Geen last van de kredietcrisis bij de financiering?*

Voor goed onderbouwde en financieel gezonde ontwikkelingen worden door financiële instellingen nog steeds leningen uitgegeven. Ook voor onderhavig windmolenpark. Daarnaast is de rente lager, omdat er groene stroom geleverd wordt.

8.5 *Komen er windturbines bij als het niet rendabel is?*

Nee, vooraf is al bekeken of windturbines op deze locatie rendabel zijn en dat is het geval. Gezien de rentabiliteit is het dus niet nodig een extra windturbine erbij te plaatsen.

8.6 *Hoe groot is de kans dat er windturbines bij komen?*

Het nieuwe bestemmingsplan maakt de realisatie van vier windturbines mogelijk. Gezien de duur van de procedures en de levensduur van de turbines is wijziging c.q. uitbreiding van het windturbinepark niet beoogd. Mocht in de verre toekomst een uitbreiding/opschaling gewenst zijn dan moet hiervoor een nieuwe procedure gevolgd worden waarbij bezwaar en beroep openstaat.

8.7 *Hoe zit het met het recht op planschade?*

Wanneer blijkt dat een belanghebbende, bijvoorbeeld een eigenaar van een woning, schade lijdt als gevolg van een bestemmingsplanwijziging kan deze belanghebbende een schadevergoeding krijgen van de gemeente. Ook kan de gemeente met de initiatiefnemer op wiens verzoek de planwijziging plaatsvindt, overeen komen dat eventuele planschade geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening komt.

Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan kan er bij de gemeente een planschadeclaim ingediend worden. De gemeente huurt dan een onafhankelijk bureau in om de eventuele planschade te berekenen.

8.8 *Wat is de vergoeding voor de deelnemers van het windpark?*

Vergoeding per Kwh.

9. Overige

9.1 *Waarom steekt de gemeente geen energie in het beperken van energieverbruik?*

Het verminderen van energieverbruik is tevens een aandachtspunt van de gemeente en provincie. De nota duurzaamheid is hiervoor opgesteld. Daarnaast wordt met het realiseren van windturbines bijgedragen aan de productie van duurzame energie. Een windturbine van 3 MW kan namelijk, afhankelijk van de locatie en windsnelheden, per jaar wel 6.000.000 tot 7.500.000 kWh elektriciteit opleveren. Het beperken van energieverbruik van huishoudens en overheidsorganisaties draagt in combinatie met het promoten van milieubewust ondernemen bij bedrijven en het realiseren van windenergie bij aan het behoud van natuur en milieu.

9.2 *Waarom is voor deze locatie gekozen? En waarom niet bij Almelo in de buurt?*

Een locatieonderzoek dat in 2001 is uitgevoerd door Royal Haskoning heeft uitgezonden dat vooral in Noordoost Overijssel kansen liggen voor grootschalige opstellingen van windturbines.

9.3 *Wanneer is er sprake van een juridische binding met woningen? Wanneer is een woning onderdeel van de inrichting?*

Alle onderdelen die een technische, organisatorische en/of functionele binding hebben met de (rest van de) inrichting behoren tot dezelfde inrichting. Het gaat in dit geval om bedrijfswoningen die een dergelijke binding hebben met de windturbine-inrichting in tegenstelling tot woningen van derden waarbij een dergelijke binding niet aanwezig is. In het bestemmingsplan wordt overigens geregeld dat de woning altijd een bedrijfswoning voor de windturbines moet zijn.

9.4 *Welke mogelijkheid bestaat er dat de windturbines na 20 jaar afgebroken worden?*

De levensduur van de windturbines is 20 jaar. Na deze periode worden de turbines afgebroken. Er wordt geld gereserveerd om de turbines op te ruimen. Het is mogelijk dat na deze 20 jaar nieuwe turbines geplaatst worden.

Tot slot

Indien er nog meer vragen zijn, kunt u contact opnemen met:

Leonie van Dam (gemeente Dalfsen) tel./mail

Johan Piel (initiatiefnemer windpark) tel./mail